

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ при МОН УКРАЇНИ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ при ХОВА
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ ХНПУ
імені Г. С. СКОВОРОДИ
КАРДІФФСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МЕТРОПОЛІТАН (Велика Британія)
ТЕЛАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ЯКОБА ГОГЕБАШВІЛІ (Грузія)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПСЬКУ (Республіка
Польща)
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АДАМА МІЦКЕВИЧА В
ПОЗНАНІ (Республіка Польща)

НАУКА ТА ОСВІТА В ДОСЛІДЖЕННЯХ МОЛОДИХ УЧЕНИХ

Матеріали

IV Міжнародної науково-практичної
конференції для студентів, аспірантів, докторантів,
молодих учених

18 травня 2023 року

Харків 2023

Головний редактор:

Бойчук Ю. Д. – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

Редакційна колегія:

Бережна С. В. – доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної та міжнародної діяльності Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Башкір О. І. – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, голова ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Боярська-Хоменко А. В. – доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри освітології та інноваційної педагогіки, заступник голови ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Коробкіна О. Г. – директор наукової бібліотеки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Скидан Я. А. – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія, заступник голови ради молодих учених ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Матей Ю. Ф. – здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти соціологічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна;

Чихаріна К. І. – здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри освітології та інноваційної педагогіки, викладачка кафедри східних мов ХНПУ імені Г. С. Сковороди

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 5 від 17 травня 2023 року)*

Наука та освіта в дослідженнях молодих учених [Електронне видання] : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. для студ., аспірантів, докторантів, молод. учених, Харків, 18 трав. 2023 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін.]. – Харків, 2023. – 244 с.

У збірнику відображено тези IV Міжнародної науково-практичної конференції для студентів, аспірантів, докторантів, молодих учених «Наука та освіта в дослідженнях молодих учених», що проходила на базі Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди з нагоди Дня науки. Він містить результати теоретичних та емпіричних досліджень молодих учених України в умовах сучасних викликів.

Матеріали стануть у пригоді науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам, магістрам і студентам закладів вищої освіти, практикам у галузі освіти.

українського суспільства, яке могло зникнути, але український народ згуртувався в самий тяжкий час для самих себе, усвідомив свою унікальність, свободолюбивість і незалежність від будь яких зовнішніх зазіхань та заявив про себе в повний голос на весь світ і здобув такий потрібний авторитет, завдяки своїм перемогам на полі бою.

Отже, національно-патріотичне виховання покликане сформувати в українському суспільстві нові наративи національної самоідентифікації, усвідомлення своєї незалежності, любові до України, до виконання свого патріотичного обов'язку.

Список використаних джерел

1. Дерріда Ж. Дарувати час. Львів : Літопис, 2008. 208 с.
2. Звернення Президента Володимира Зеленського до українців і народів світу. Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/zvernennya-prezidenta-volodimira-zelenskogo-do-ukrayinciv-i-73777>
3. Леві-Строс К. Первісне мислення. Київ : Укр. центр духов. культури, 2000. 324 с.
4. Hayden White The Fiction of Narrative: Essays on History, Literature, and Theory, 1957–2007. 2010. 382 p.
5. Porter Abbot H. The Cambridge Introduction to Narrative. Cambridge University Press, 2008. 270 p.

ПРОБЛЕМИ ДЕМОКРАТИЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НАПЕРЕДОДНІ ПОМАРАНЧЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

В.О. Бриленко

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету історії і права

І.В. Чернікова

кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Харків, Україна

У 2000 році журналіст Георгій Гонгадзе був жорстоко вбитий за критику уряду та розкриття випадків корупції у найвищих ешелонах влади. Цей злочин став символом насильства проти свободи слова та журналістської незалежності. Українське громадянське суспільство створило рух «Україна без Кучми», щоб протистояти тогочасній владі [3, с. 18]. У той самий період, і навіть раніше, українське суспільство дізналося про насильницьку смерть журналіста Ігоря Александрова, який займався розслідуванням зв'язків місцевих кримінальних груп з владою. Директор слов'янської телерадіокомпанії був побитий до смерті бейсбольними бітами на робочому місці, проте це не спричинило значної громадської активності [1].

Кампанія «Україна без Кучми» була однією з причин, що спонукала об'єднатися політичну опозицію, але втратила динаміку і навесні 2001 року влада змусила уряд В. Ющенка піти у відставку [2, с. 276-278]. Згідно з Костюком, виступи проти президента під час «Кучмагейту» були найбільш

антипрезидентськими за 10 років незалежності України. Головна причина поразки руху полягала в тому, що організатори не зуміли надати акції масового характеру через відсутність доступу до масової інформації. Незалежні ЗМІ були слабким елементом громадянського суспільства та важелем впливу на владу. Незважаючи на це, події під час «Кучмагейту» відіграли важливу роль в еволюції пострадянської України. Вони запобігли спробі узурпувати владу та сприяли появі нових опозиційних партій та громадських організацій.

Наступним актом політичного життя стали масштабні протести під назвою «Повстань, Україно!», які відбулися в Україні у другій половині 2002 та першій половині 2003 року. Організаторами були «трійка» опозиційних партій: Соціалістична, Комуністична та Блок Юлії Тимошенко, до яких приєдналася «Наша Україна» Віктора Ющенка. Головною метою було проведення дострокових виборів Президента України на тлі численних скандалів, що серйозно підірвали підтримку чинного Президента Леоніда Кучми.

Зазначена подія сприяла набуттю цінного досвіду з єднання різноманітної української опозиції та проведення вуличних протестів. Зокрема, відзначимо дійство, яке відбулося 9 березня 2003 року, було видатним за кількістю учасників [4]. Організація Freedom House опублікувала звіт про стан свободи слова в Україні, Росії та Венесуелі. Україна опинилася на 67 місці в рейтингу, який вказує на серйозні тенденції утисків свободи преси. За даними доповіді, Україна була віднесена до категорії «невільних» країн, оскільки журналісти переслідуються з політичних мотивів, а деякі з них зазнають переслідування з боку податкових інспекцій. Держава цензурує телевізійні передачі та перешкоджає роботі незалежних ЗМІ. Свобода слова постійно зменшується через політичний тиск та цензуру з боку уряду. Незважаючи на гарантії свободи слова у Конституції та законах про мас-медіа, на практиці журналісти не мають можливості діяти вільно. У доповіді зазначено, що десятеро журналістів загинули за останні чотири роки, а ще 41 серйозно постраждали під час нападів [5].

Отже, вбивство журналістів та порушення демократичних свобод, масштабні протести, корупційні схеми, контроль ЗМІ, політичні переслідування, використання силового тиску призвели до активізації демократичних сил і суспільства. Такі акції як «Україна без Кучми» та «Повстань, Україно!» надали досвід опозиційним лідерам і стали плацдармом для нового виклику демократичному суспільству у 2004 році під час президентських виборів.

Список використаних джерел

1. Головний журналіст Слов'янська. Як вбивство Ігоря Александрова так і не стало другою «справою Гонгадзе». *Заборона*. 2020. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://zaborona.com/golovnij-zhurnalist-slovyanska/>.

2. Касьянов Г. Україна 1991-2007: нариси новітньої історії. К. : Наша година, 2008. 480 с.

3. Костюк Д. Роль громадянського суспільства в русі «Україна без Кучми». *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Історичні науки*. 2019. Т. 30. № 1. С. 17–23.

4. Революція, змита дощем. *Українська правда*. [Електронний ресурс]. 2002. Режим доступу до ресурсу: <https://www.pravda.com.ua/news/2002/09/18/2990652/>.

5. Freedom House занесла Україну в плані свободи слова в список невідільних країн. *Українська правда*. 2003. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://www.pravda.com.ua/news/2003/05/1/2993696/>.

ВІЙНА РОСІЇ НА ТЕРЕНАХ УКРАЇНИ У ПРАЦЯХ СУЧАСНИХ ДОСЛІДНИКІВ

О.В. Гусак

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету історії і права

І.В. Чернікова

кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Харків, Україна

Війна на теренах України триває вже 8 років, а 24 серпня 2022 року росія здійснила повномасштабне вторгнення, підірвавши світову систему безпеки і остаточно показавши своє істинне обличчя перед світом і Україною зокрема. Російсько-українські війни точаться з 20 століття і дотепер, тому питання опису даних подій є досить актуальним протягом всієї української історії.

За час російської агресії українці встигли осмислити все що з ними відбувається, змінити свої орієнтири і зрозуміти хто вони насправді. Таким чином, за цей період, у нас сформувався великий пласт творів про війну, починаючи з 2014 року з окупації Криму і до повномасштабного вторгнення 2022 року.

Якщо розглядати це питання в контексті наукових праць, то тут слід виділити Ларису Якубову, сучасну українську історикиню, яка в свої працях одна або з іншими науковцями висвітлює важливі теми. Аналітична доповідь «Донбас і Крим в економічному, суспільно-політичному та етнокультурному просторі України: історичний досвід, модерні виклики, перспективи», написана разом із Валерієм Смоляром і Станіславом Кульчицьким, охоплює значний пласт напрацювань і показує нам все від початку і до сьогодні: і розвиток регіонів у різні періоди, їх долю, а також дає рекомендації і роздуми про те, що може бути далі [1].

Ще однією ґрунтовною роботою є праця академіка НАН України Смолія Валерія Андрійовича і члена-кориспонтента НАН України Ясь Олексія Васильовича «Сучасна російсько-українська війна у світлі постколоніалізму». У статті науковці відстоюють думку про те, що війна в Україні спричинена саме імперським синдромом росії і її можна характеризувати як постколоніальну; наголошується що для українців ця

Матей Ю.Ф., Змій Л.М. Місце онлайн-ресурсів в системі корпоративних комунікацій бізнесу в цифровому соціумі	170
Невірець О.С., Іванашко О.Є. Використання інформаційних технологій, зокрема комп'ютерних презентацій, під час вивчення математики	172
Пасічник А.О., Посилаєва А.В., Ємець А.А. Особливості використання інтерактивного плакату в сучасній початковій школі	174
Секція 8. Питання здоров'язбереження та впровадження здоров'язберігаючих технологій в освіті	176
Артем'єва І.О., Чернявська М.В. Особливості використання арт-терапевтичних методик у сучасному закладі дошкільної освіти	176
Воропаєва О.В., Шип Н.Є. Фізична активність підлітків в умовах дистанційного навчання	177
Ємець Я.В., Цимбалюк Ж.О. Підвищення фізичної активності підлітків	179
Карпенко М.С., Древняк Л. П. Музичне виховання дітей з порушеннями розвитку в ЗДО	181
Кобченко С.Р., Науменко Н.В. Вплив емоцій на психічний розвиток дітей з ЗПП в умовах війни	182
Литвин О.В., Ликова І.О. Використання інтерактивних вправ при формуванні у здобувачів навичок домедичної допомоги при опіках	184
Масленников С.А., Вострокнутов Л.Д. Особливості навчально-тренувального процесу боксерів на етапі попередньої базової підготовки	186
Мудревська О.А., Українцева Я.О., Григоренко В.Л. Здоров'язбережувальні технології та шляхи їх застосування в освіті дітей дошкільного віку	187
Мусієнко А.В., Цимбалюк Ж.О. Попередження травматизму під час самостійних занять баскетболом	189
Пивоваров О.В. Інформаційна зацікавленість темою здоров'язбереження	190
Полікарпова О.В., Ларіна І.О. Нетрадиційні форми фізкультурно-оздоровчої роботи в дошкільному закладі	192
Поповічук А.В., Пінський О.О. Біоетичний аспект дослідження ставлення підлітків до проблеми абортів	193
Пушко А.В., Спужак В.Б. Формування та зміцнення правильної постави у дітей дошкільного віку засобами танцювальних вправ	195
Сарсембаєв Д.С., Сіяноко О.В. Здоровий спосіб життя – невід'ємна складова фізичного виховання	197
Семенчук К.Г., Цимбалюк Ж.О. Фактори, що впливають на ефективність професійної діяльності педагогів	198
Суровцова Є.Р., Партола В.В. Логоритміка у корекційно-логопедичній роботі з дітьми дошкільного віку із ЗНМ	199
Товкайло К.С., Чернявська М.В. Особливості використання мандалотерапії у роботі з дітьми дошкільного віку	201
Федько Т.Т., Гришко А.В. Ходьба – як один зі засобів боротьби з зайвою вагою в групі лікувальної фізичної культури	202
Яровий М., Вострокнутов Л.Д. Вплив занять боксом на розвиток організму	204
Секція 9. Сучасні історичні дискурси	205
Алієв Е.М., Штефан Л.А. Розвиток дистанційної освіти: зарубіжний досвід	205
Бабарика А.О., Мірошніченко С.В. Медицина в постколоніальній Африці	206
Бережний Л.Г., Култаєва М.Д. Історичні наративи у стратегіях національно-патріотичного виховання	209
Бриленко В.О., Чернікова І.В. Проблеми демократичного розвитку України напередодні Помаранчевої революції	210